

ב-10 וזה שלא כדון, כי בתורה כתוב "על פי שני עדים יקום דבר". ומשמע שחצי אחד מהממון שמעידים עליו שני העדים, יקום על פי עד זה, וחצי הממון האחר, יקום על פי העד השני.

ואילו כאן, יוצא "שלשת רבעי ממון" על פי עד אחד, כי העד שהעיד על חתימת ידו, קיים בכך את מחצית הקיום, ובנוסף לכך הוא השתתף בקיום חתימת ידו של השני, ונטל חצי חלק בקיומה של החתימה השניה. ונמצא שהוא קיים שלשת רבעי קיום, והאחר קיים רק רבע מהקיום. ונמצא שלשת רבעי הממון יוצאים על ידי עד אחד, ורבע על ידי העד השני.

ולכן, רבא פסל גם במקרה ששליח הגט העיד על חתימה אחת, ועל השניה הוא הצטרף עם אחר לקיימה. שגם כאן דומה

ששלשת רבעי קיום נעשה על פי אחד — השליח, ורבע על ידי העד, ולכך גם פה פסול, גזירה משום קיום שטרות.⁽³⁾

מתקיף לה רב אשי: מי איכא מידי, האם יתכן כדבר הזה, דאילו מסיק ליה איחו לכוליה דיבורא, כשר, שאם היה מעיד "בפני נחתם" על הכל היה כשר. ואילו השתא, דאיכא חד בהדיה, שעל חתימת העד השני הצטרף עמו עד נוסף אחר, וכי זה יגרע, ויהא פסול?

אלא, אמר רב אשי, החידוש בדין המשנה "בפני נחתם חציו", פסול — שאפילו אומר השליח על חתימה אחת "בפני נחתם", ועל החתימה השניה הוא אומר: אני הוא עד שני, וזו חתימת ידי, בכל זאת הוא פסול.

מאי טעמא? — או כולו בקיום הגט על ידי

3. הקשה תוספות הרא"ש, למה לו לומר מצד איחולפי בשאר שטרות? והרי בגט עצמו קיים החסרון הזה, שעדות של עד אחד מהווה שלשת רבעי מהגט, והעדות של העד השני היא רק רבע מהגט.

ומתרץ תוספות הרא"ש, כיון שאם היה אומר רק "בפני נחתם" היתה מועילה עדותו אפילו היה לבדו, הרי גם עתה שאמר בפני נחתם חציו, ומצטרף אליו עד אחר על חתימת השני, אין כאן חסרון שעל ידו נעשה שלשת רבעי הגט.

וביאר הגר"ש [שיעורי רבי שמואל טז ה] את דבריו, שאמירת "בפני נחתם חציו" אינה נחשבת בגדר עדות, אלא מקבלים את דבריו מכח תקנת חכמים, שהצריכו לומר בפני נכתב ובפני נחתם, ותיקנו להאמין לשליח הגט על כך.

וכיון שאין לאמירת "בפני נחתם חציו" גדר של עדות, הרי גם אם יצטרף עתה עם עד אחר

לקיים את חתימת העד האחר, לא יהיה כאן חסרון של עדות על שלשת רבעי הגט.

עוד תירץ תוספות הרא"ש, שעדות כל עד בגט אינה נחשבת כחצי עדות כמו שהיא נחשבת כחצי עדות בממון, כי בחסרון מועט בעדות הגט נפסל כל הגט, ונמצא שגם העד המעיד על רביע, הרי זה כאילו העיד על מחצית.

וביאר הגר"ש בשיעוריו [לז ו], לפי היסוד של הגר"ח בספרו, והגר"ש [שערי יושר ז א], שיש חילוק מהותי בין עדות ממון לעדות נפשות, כי בעדות ממון כל עד פועל חצי העדות, ויש בעדות ממון משמעות גם לחצי עדות כשלעצמה. והראיה, שהרי מצינו שעדות עד אחד מחייבת את הנתבע שבועה. אבל בעדות נפשות לא נחשב הדבר שכל עד פועל מחצה מהעדות, אלא שבצירוף שניהם מתקבלת העדות. ולאור זאת ביאר הגר"ש, שעדות הגט דינה